

REZULTATI STRUČNE RASPRAVE O PREDNACRTU UREDBE O KORIŠTENJU OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE I KOGENERACIJE FBiH

Povod

1. U okviru priprema za održavanje 5. Međunarodne ljetne škole o obnovljivim izvorima energije i energetske efikasnosti, održana je rasprava o prednacrtu uredbe o korištenju obnovljivih izvora energije i kogeneracije FBiH. Rasprava je održana na Mašinskom fakultetu u Sarajevu 8. jula 2009. godine. Na raspravi je bilo prisutno 15-tak učesnika sa Mašinskog fakulteta, Elektroprivrede BiH, drugih institucija (GTZ, EGT, Energoinvest), te jedan novinar.

Uvodno izlaganje

2. Uvodno izlaganje na raspravi je dao prof. dr. Aleksandar KNEŽEVIĆ i to na bazi teksta Nacrta uredbe, kao i Pravilnika R. Hrvatske koji obuhvata tu oblast (Hrvatska ima duže iskustvo od BiH). Izlaganje je bilo popraćeno ppt prezentacijom.

Podrška Uredbi

3. Ocjenjeno je da je veoma značajno donošenje ove Uredbe, posebno u velikom nedostatku regulative iz ove oblasti u BiH i Skup podržava ovu aktivnost Federalnog ministarstva energije, industrije i rudarstva i smatra da predložena Uredba, u načelu odgovara potrebama razvoja FBiH, posebno energetske sektora..

Pravni osnov

4. U Hrvatskoj je donesen pravilnik na bazi Zakona o energiji, a u BiH se donosi Uredba na bazi Zakona o Vladi, tj. bh. uredba se ne oslanja na bilo kakav dokument vezan za energiju. Pošto je Parlament Federacije BiH usvojio Strateški plan i program razvoja elektroenergetskog sektora FBiH, postavlja se pitanje da li bi taj dokument (SPP) mogao da bude pravni osnov za donošenje Uredbe, odnosno, da li on daje stručne podloge za donošenje Uredbe, a još bolje rješenje bi bilo da se donese Zakon o energetske efikasnosti i OIE koji bi na odgovarajući način regulirao cjelokupnu oblast.

Prioritetni ciljevi

5. U tekstu Prednacrtu uredbe su dati ciljevi, među kojima zaštita okoline, upravljanje otpadom, udovoljavanje zahtjevima protokola iz Kjota. Učesnici rasprave smatraju da treba da bude naglašeno da su osnovni ciljevi: povećanje sigurnosti u snabdjevanju energijom i smanjenje zavisnosti od uvoza energije, povećanje ekonomičnosti u sektoru energetike i cijeloj državi, te – posebno – povećanje zaposlenosti i tranfer tehnologija u BiH. U hrvatskom pravilniku je, opravdano, mnogo manje težine dato okolinskim pitanjima, mada je Hrvatska stranka Aneksa 1 Konvencije o klimatskim promjenama i ima obavezu regulisanje emisije stakleničkih gasova, a BiH nije stranka Aneksa1 i nema obavezu snižavanja emisija.

Poticanje domaće proizvodnje i tehnološkog razvoja

6. Najznačaniji dio Prednacrta uredbe je dio koji se odnosi na poticaje, te je stoga važno da se raščisti koji su osnovni ciljevi i prioriteti, a oni moraju biti vezani za razvoj, zapošljavanje i transfer tehnologije. Nacrtom je predviđeno da učešće domaće komponente vrednuje Ministar. Učesnici diskusije smatraju da koeficijent Kdk mora biti određen i njegovi iznosi definirani u Uredbi. Potencijalnom investitoru mora unaprijed biti jasno kako Kdk utječe na garantiranu cijenu energije. Cjelokupan postupak mora biti apsolutno razvidan. Mora biti definirano što se smatra domaćom komponentom i jasni kriteriji i mjerila na temelju kojih FMERI, odnosno ministar može donijeti pravilnik i određivati postotak udjela, odnosno Kdk za svaki pojedini projekt. U Nacrtu se poziva na član 4. (vjerovatno je to pogreška, treba se pozvati na članak 5., gdje je uz klasifikaciju dati i tarifni koeficijent za svaku skupinu.

Nije jasno kako su određeni tarifni koeficijenti. Oni ne mogu da budu prepisani iz nekih inostranih propisa, moraju da budu rezultat domaćih potreba. Možda bi mogli najbrže da se odrede na bazi ekspertskih mišljenja 10 do 20 stručnjaka iz FBiH.

Rokovi i ciljne vrijednosti

7. Uredba postavlja ciljne procenete učešća obnovljivih izvora energije za proizvodnju električne energije – koji procenat treba da bude koje godine. Ne vidi se smisao postavljanja ciljnih vrijednosti – niti za to postoje pravne obaveze, niti istraživanja koja bi pokazala ekonomsku opravdanost ili nužnost.

Finansijska razvoteža

8. Nije jasno kojim dokumentom / studijom je određena ravnoteža između potrebnih sredstava za poticaje i povećane cijene električne energije od 0,003 KM.

Mehanizmi transfera tehnologije

9. Bosna i Hercegovina ne koristi mehanizme transfera tehnologija u okviru Konvencije o klimatskim promjenama. Prema izvještaju Sekretarijata konvencije iz 2007. godine, države veličine 1 do 5 miliona stanovnika su u prosjeku realizirale 38 projekata tranfera tehnologije iz oblasti obnovljivih izvora energije i energetske efikasnosti, te projekata iz oblasti poljoprivrede i šumarstva kojima se smanjuju emisije stakleničkih gasova. BiH nije imala ni jedan takav slučaj, niti je potencijalnim korisnicima tehnologija u BiH na raspolaganju bilo kakav (nacionalni, entiteski) dokument koji bi ih uputio kako koriste međunarodne mehanizme transfera tehnologija.

Donošenje tehničkih uputstava

10. U nedostaku šireg zakonodavstva iz ove oblasti, kao i nedostatku znanja bilo bi korisno da se donese nekoliko tehničkih uputstava koja bi olakšala implementaciju Uredbe. Ova uputstva bi mogli da urade fakulteti, naučne i stručne organizacije, nevladine organizacije, a da se finansira iz redovnih grantova FMERI-ja.